

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/8913,Uroczystosc-odslonienia-i-poswiecenia-tablicy-symbolizujacej-mogile-ks-mjr-jana-francuza.html>
01.03.2026, 07:40

Uroczystość odsłonięcia i poświęcenia tablicy symbolizującej mogiłę ks. mjr. Jana Francuza – więźnia niemieckich obozów koncentracyjnych Buchenwald i Dachau

14.07.2013

14 lipca 2013 r. w Tuczępach odbyła się uroczystość odsłonięcia i poświęcenia tablicy symbolizującej mogiłę ks. mjr. Jana Francuza, kapelana wojny 1920 i 1939 r., urodzonego w Jarosławicach, w gminie Tuczępy. Ks. mjr Jan Francuz urodził się 26.12.1894 r. – zginął w Dachau 17.09.1942 r. Był kapelanem dwóch wojen, wojny polsko-bolszewickiej 1920 r. i wojny obronnej w 1939 r. Obowiązki kapelana w Dywizji Litewsko-Białoruskiej pod dowództwem gen. Stanisława Szeptyckiego pełnił w latach 1919-1921. W okresie międzywojennym był proboszczem w parafiach w Stradowie, Strożyskach, a od 1937 r. w Koniecznie pow. Włoszczowa. We wrześniu 1939 r. zostaje kapelanem szpitala wojskowego w Łodzi. W dniu 24 września 1939 r. internowany w obozie żołnierzy polskich na Węgrzech, po trzech miesiącach pobytu postanawia 21 grudnia 1939 r. nielegalnie powrócić do Polski. Zatrzymany przez Słowaków, przekazany Niemcom zostaje osadzony w Stalagu XVII w Austrii. Stamtąd wywieziony do niemieckiego obozu koncentracyjnego Buchenwald, 26 czerwca 1942 r. zostaje przeniesiony do KL Dachau. Po przekroczeniu bramy obozowej z napisem „Arbeit macht frei” dowiaduje się, że on jako polski kapłan ma prawo żyć tylko dwa miesiące. Skrajnie wyczerpany, chory 17 września 1942 r. zostaje w bestialski sposób zamordowany przez kapo obozu. Urnę z prochami ks. Jana Francuza oraz sutannę władze obozowe przesłały rodzinie. Ks. major Jan Francuz jest jednym z 868 zamordowanych – zmarłych śmiercią męczeńską w KL Dachau polskich kapłanów.

Uroczystość odsłonięcia symbolicznej „mogiły” rozpoczęła się przemarszem Pocztów Sztandarowych: Urzędu Gminy Tuczępy, ZKR PiBWP Koła nr 4 w Tuczępach (sztandar pod opieką Gimnazjum w Jarosławicach), Gimnazjum im. Marszałka J. Piłsudskiego w Jarosławicach, Szkół Podstawowych z Tuczęp i Nizin, Gimnazjum z Pińczowa oraz OSP z Pińczowa i Gminy Tuczępy, spod Urzędu Gminy do kościoła pw. św. Jana Chrzciciela w Tuczępach. Tu odbyła się uroczysta msza św. w intencji ks. mjr. Jana, z udziałem chóru parafialnego. Po mszy św. w pochodzie, prowadzonym przez zastęp zuchów i harcerzy z SP Niziny i Tuczęp, wszyscy udali się na cmentarz parafialny, gdzie nastąpiło odsłonięcie i poświęcenie tablicy symbolizującej mogiłę. Odsłonięcia dokonali: Krystyna Majka (siostrzenica ks. Jana), Jan Jakubik (siostrzeniec i chrześniak ks. Jana) – pomysłodawca i „kustosz pamięci osoby ks. majora Jana Francuza” oraz wójt gminy Marek Kaczmarek, a delegacje złożyły kwiaty. Instytut Pamięci Narodowej reprezentowali Anna Jagodzińska z BUiAD w Warszawie oraz Tomasz Domański z Delegatury IPN w Kielcach.

Po uroczystościach na cmentarzu poczty sztandarowe, zaproszeni goście i mieszkańcy przeszli przed budynek Urzędu Gminy, gdzie miał miejsce krótki program artystyczny w wykonaniu uczniów Gimnazjum im. Marszałka J. Piłsudskiego w Jarosławicach, przygotowany pod kierunkiem Zofii Kańskiej. W Jarosławicach, postać ks. mjr. Jana Francuza otaczana jest żywą pamięcią i szacunkiem. Tu również ks. mjr Jan Francuz ma swoje miejsce w Izbie Pamięci i Tradycji, funkcjonującej od 2005 roku. Tu prowadzone są coroczne konkursy na jego temat. Sam budynek

gimnazjum stoi na ziemi rodziców ks. Jana. W części artystycznej uczniowie przedstawili życie ks. Jana od urodzin po śmierć.

„Bez jednej kropli nie ma oceanu, bez historii jednego człowieka nie ma historii narodu. Spotykamy się dzisiaj aby uczcić pamięć naszego krajana ks. mjr. Jana Francuza. Jego życie było krótkie, ale pozostawiło po sobie niezatarty ślad. Był energicznym, pracowitym i dobrym człowiekiem w wielu dziedzinach swojego życia. Pełnił posługę kapłańską w warunkach pokoju i wojny. Pracował z dorosłymi i młodzieżą. Zapoczątkował dzieła kontynuowane do dziś. Jednym z takich dzieł jest OSP, którą założył w parafii Strożyńska. Zawsze pochylał się nad potrzebującymi pomocy. Swoim życiem w pełni zasłużył na naszą pamięć” – powiedział prowadzący uroczystość Marcin Opozda.

Należy podkreślić, że Anita Buczyńska i Patryk Bławat wraz z opiekunem Beatą Lech, uczniowie klasy II b Gimnazjum im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Jarosławicach, w tym roku zdobyli II miejsce w ogólnopolskim konkursie historycznym w ramach projektu edukacyjnego „Mistrz i uczeń – wychowanie w II Rzeczypospolitej Polskiej”. Uczniowie napisali pracę, w której przedstawili życie i działalność ks. mjr. Jana Francuza oraz jego wpływ na wychowanie współczesnej młodzieży.

Godne podkreślenia jest zaangażowanie tylu ludzi, a zwłaszcza młodych w pielęgnowaniu pamięci o tych, dzięki którym jesteśmy wolni.

Anna Jagodzińska

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Jan Jakubik (siostrzeniec) i Krystyna Majka (siostrzenica ks. mjr. Jana Francuza)

Laureaci konkursu historycznego

Fragment programu artystycznego